

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ ДРУКАРСТВА

Кафедра суспільно-гуманітарних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-виховної роботи
Утрин Я. М.
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(код і назва навчальної дисципліни)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ третій (освітньо-науковий)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

галузь знань 18 Виробництво та технології
(шифр і назва)

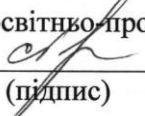
спеціальність 186 Видавництво та поліграфія
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

мова викладання українська

Робоча програма з навчальної дисципліни «Педагогічна практика»
для третього освітньо-наукового рівня докторів філософії спеціальності 186 «Видавництво та поліграфія»

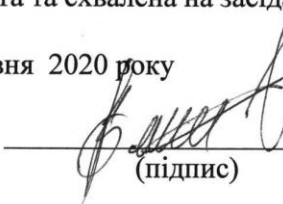
Затверджена гарантом освітньо-професійної програми «Видавництво та поліграфія»

_____ (підпис) С.Ф.Гавенко
(ініціали та прізвище)

Розробник(и): д.пед.н., проф.Микитюк О.М.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук

Протокол №11 від «2» червня 2020 року

Завідувач кафедри СГН
(назва кафедри)
прізвище)

_____ (підпис)

А,М,Зачепа
(ініціали та

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/год.	3/90	3/90
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:		
– лекційні заняття, год.		
– семінарські заняття, год.		
– практичні заняття, год.		
– лабораторні заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	90	90
– контрольні роботи, к-сть/год.		
– розрахункові (розрахунково-графічні) роботи, к-сть/год.		
– індивідуальне науково-дослідне завдання, к-сть/год.		
– підготовка до навчальних занять та контрольних заходів, год.		
Екзамен	екзамен	
Залік		

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
 денної форми навчання – _____;
 заочної форми навчання – _____.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни : Метою педагогічної практики є підготовка аспірантів до: виконання обов'язків викладача вищого навчального закладу; організації навчально-виховного процесу у ЗВО та професійної освіти.

Педагогічна практика займає важливе місце в системі професійної підготовки як органічна частина навчального процесу. Під час практики аспіранти вчаться самостійно й творчо застосовувати теоретичні знання, через особистий досвід оволодівають уміннями й формують навички педагогічно – виховної роботи. У ході практики створюються умови для синтезування набутих знань. Поряд із застосуванням теоретичних знань під час педагогічної практики аспіранти набувають також вміння, джерелом яких є їх власна діяльність.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання:**

- навчання організації навчально-виховного процесу у вищій школі, налагоджування взаємодії на засадах суб'єкт-суб'єктного відношення до студентів, застосування сучасних технологій, методів, форм, засобів навчання і виховання; ознайомлення зі змістом та функціями професійно-педагогічної

діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми;

підготовка до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО;

У результаті навчання здобувач ступеня доктора філософії набуде компетентностей:

- загальні компетентності:

– здатність описувати об'єкти та процеси на основі здобутих знань і розуміння широкого кола психолого-педагогічних питань; критично мислити, адаптуватися до суспільних змін та викликів; використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення фахових та життєвих ситуацій; до аналізу міждисциплінарних явищ та процесів;

– здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації, виконання професійних завдань усного, писемного мовлення; володіння монологічними та діалогічними формами спілкування; конструктивного вирішення конфліктних ситуацій; участі у різних видах професійно-педагогічного спілкування; встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо), виявлення емпатії, поваги до індивідуальних особливостей інших людей; здатність спілкуватися іноземною мовою; користуватися іншомовними інформаційними ресурсами;

– здатність до рефлексії власного освітнього та професійного досвіду; критичної оцінки результатів діяльності; готовність до постійного саморозвитку та самовдосконалення; прояв допитливості, пізнавального інтересу, розуміння способів їх реалізації у процесі самонавчання; здатність до реалізації власного аксіологічного потенціалу;

- фахові компетентності:

– Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та в реальному секторі економіки на основі застосування основ педагогіки та психології і компетентнісного підходу з використанням результатів власних наукових досліджень і практичних кейсів.

– Здатність до самоудосконалення і саморганізації та забезпечення реалізації принципів перманентності самостійного здобування наукових і практичних знань у сфері виробництва та поліграфії.

2.3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ з/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Педагогічна майстерність Філософія наукового пізнання	Методологія науково-дослідницької діяльності

3. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Педагогічна практика» сприяє розумінню сутності сфери і рівня своєї професійної діяльності викладача ВНЗ та можливостей застосування набутих у процесі навчання знань, дослідницьких і практичних навичок у процесі викладацької діяльності.

У процесі вивчення навчальної дисципліни у аспірантів формується вміння працювати в команді, аргументувати сформоване рішення, поважати позицію колег під час професійної діяльності. Окрім того, аспіранти вчаться застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність і результати освітнього процесу.

В першу чергу відбувається усвідомлення соціальної відповідальності та необхідності дотримання норм науково-педагогічної етики і академічної доброчесності та вимог охорони права інтелектуальної власності у процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення і впровадження їх результатів.

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційний обсяг педагогічної практики

Навчально-методична робота в системі педагогічної діяльності викладача. Особливості організації навчально-методичної роботи викладача. Значення передового педагогічного досвіду у викладацькій практиці. Організація самоосвітньої діяльності усередині глобального інформаційного простору. Місце методичної роботи в системі діяльності викладача. Форми методичної роботи у закладі вищої освіти. Нормативні документи, які визначають та регулюють викладацьку діяльність. Взаємозалежність між навчальним планом, робочою програмою та підручниками.

Професійна педагогічна діяльність викладача вищої школи. Педагогічна культура викладача вищих професійних закладів освіти. Напрями та функції професійної педагогічної діяльності. Гуманістична природа й творчий характер праці педагога. Професійні та особистісні якості викладача закладів вищої освіти. Функції педагогічної діяльності викладача.

Формування педагогічної майстерності викладача ЗВО.

Сутність педагогічної майстерності викладача вищої школи. Компоненти педагогічної майстерності викладача та шляхи їх формування. Методи дослідження особистості викладача та самодіагностика. Роль акторських здібностей у педагогічній діяльності.

Імідж викладача. Сутнісна характеристика іміджу викладача ЗВО. Шляхи формування зовнішнього образу викладача. Професійне портфоліо викладача. Культура спілкування та культура мовлення викладача. Стили педагогічного спілкування.

Принципи і прийоми педагогічної техніки. Педагогічна техніка як компонент педагогічної майстерності викладача. Складові педагогічної техніки (зовнішній вигляд викладача, техніка мови, техніка міміки, жестів, пантоміміки, психотехніка). Підготовка майбутніх викладачів до інтерактивної взаємодії в

освітньому процесі. Саморозвиток особистості і саморегуляція діяльності педагога. Психотехніка як засіб саморегуляції.

Зміст педагогічної практики.

1. Підготувати доповідь на тему: «Теоретичні та методичні засади педагогічної інноватики».

2. Ознайомитися з навчальним планом конкретної спеціальності за фахом підготовки. Виділити його структурні компоненти, визначити нормативні та вибіркові дисципліни, час на аудиторні заняття та самостійну роботу студентів.

3. Підготувати рецензію на відвідані заняття з проведенням його аналізом.

4. Підготувати план-конспект та методичну розробку лекції, практичного (семінарського, лабораторного) заняття з обраної теми.

5. Розробити мультимедійну презентацію з обраної теми для проведення лекції.

6. Розробити пям'ятку для молодого викладача стосовно формування педагогічної культури викладача .

Зміст педагогічної практики включає в себе: навчальну, науково-дослідницьку, виховну, організаційно-методичну діяльність, що має бути віддзеркалена у щоденнику практики. Педагогічна практика передбачає знайомство аспіранта-практиканта із сферою педагогічної діяльності та набуття ним практичних навичок з педагогічної майстерності на базі ЗВО.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна діяльність аспіранта-практиканта

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
- проведення різних видів навчальних занять (дистанційна форма, проведення лекцій, семінарських, практичних занять, воркшопів, майстер-класів) за розкладом у закріпленій академічній групі;
- проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
- виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів.

Методична діяльність аспіранта-практиканта

- ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять, можливістю проведення занять дистанційно тощо);
- ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації, презентації, дистанційне навчання);
- участь аспірантів у засіданнях кафедр, в роботі семінарів викладачів тощо;

- складання робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо, дистанційні заняття у ZOOM, Microsoft Teams);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.

Виховна діяльність аспіранта-практиканта

- ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті;
- ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- ознайомлення з особливостями виконання обов'язків куратора академічної групи;
- відвідування та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти;
- підготовка і проведення одного виховного заходу;
- проведення психолого-педагогічного вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому;
- складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.

Науково-дослідна діяльність аспіранта-практиканта

- виконання індивідуальних психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики та складання відповідного звіту (теми завдань за вибором).

Основними завданнями аспірантів у процесі проходження педагогічної практики у ЗВО є наступні :

- застосування набутих теоретичних знань та вмінь; - оволодіння досвідом самостійної організації навчально-виховного процесу у ЗВО;
- ознайомлення з технологіями, формами і методами роботи у ЗВО;
- розвиток та самореалізація власних творчих здібностей та культури спілкування.

Аспіранти, які проходять педагогічну практику у ЗВО:

- ознайомлюються із плануванням та організацією навчального, наукового та методичного процесу на кафедрі (факультеті);
- відвідують лекційні, семінарські та практичні заняття викладачів кафедри;
-

Завдання для самостійної роботи здобувачів

1. Підготовка доповіді на тему: «Теоретичні та методичні засади педагогічної інноватики».
2. Ознайомлення з навчальним планом конкретної спеціальності за фахом підготовки. Виділення його структурні компоненти, визначення нормативних та вибіркового дисциплін, часу на аудиторні заняття та самостійну роботу студентів.
- 3 Підготовка рецензії на відвідані заняття з проведенням його аналізом.

4. Підготовка плану-конспекту та методична розробка лекції, практичного (семинарського, лабораторного) заняття з обраної теми.
5. Розробка мультимедійної презентації з обраної теми для проведення лекції.
6. Розробка пям'ятки для молодого викладача стосовно формування педагогічної культури викладача .

Звіт

У кінці практики аспіранти подають такі звітні документи:

1. Оформлений належним чином щоденник практики (із відповідними відмітками про виконання завдань практики).
2. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
3. Заповнений заліковий лист проходження практики із відповідними відмітками керівника практики від кафедри, за якою закріплений аспірант.
4. Характеристика з місця практики, завірена підписом керівника практики від бази практики та печаткою вищого навчального закладу.
5. Усі виконані завдання самостійної роботи.

Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль сумарно складає 50 балів. (ПК)

Екзаменаційний контроль практичних умінь та навичок, контроль теоретичних знань та інше – складає 50 балів.

Екзамен у формі підсумкового тестового контролю здійснюється по завершенню педагогічної практики.

До екзамену допускаються здобувачі освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, та при завершенню педагогічної практики набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Форма проведення підсумкового контролю стандартизована і містить контроль теоретичної і практичної підготовки. Загальний рейтинг з не перевищує 100 балів.

Заохочувальні (додаткові) бали: виконання індивідуального наукового завдання, участь в конкурсах, студентських наукових конференціях – до 10 балів.

Рекомендована література

- Основна 1. Класифікатор професій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx>.
2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Про вищу освіту Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

5. Про Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах. Лист Міністерства освіти і науки України від 26.02.2010 № 1/9-119 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/6810/.

6. Caena F. Literature review Teachers' core competences: requirements and development // F. Caena [Electronic resource]. – Access mode : [7.https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2011-2013/teacher/teacher-competences_en.pdf](https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2011-2013/teacher/teacher-competences_en.pdf). 7. ESG [Electronic resource]. – Access mode : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

8. Identifying Transferable Skills and Competences to Enhance Early Career Researchers Employability and Competitiveness [Electronic resource]. – Access mode : <http://eurodoc.net/skills-report-2018.pdf>.

Додаткова

9. Національний глосарій 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf. 16

10. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

11. Tuning Educational Structures in Europe [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; виконання індивідуальних завдань.

Рекомендована література

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. Курс лекцій: модульне навчання: Навч. посіб. – К.: ІСДО, 1993.

2. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. ВНЗ. – К.: Либідь, 1998.

3. *Андрущенко В.* Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 – 17.

4. *Артемова Л.В.* Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К.: Кондор, 2008.

16. *Болюбаши Я.Я.* Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997.

6. *Ортинський В. Л.* Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / В.Л. Ортинський - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 471 с.
7. Педагогіка і психологія вищої школи :навчальний посібник для магістрантів та аспірантів аграрних ВНЗ /О.Ф. Євсюков ... [та ін.]. - Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2014. - 263 с.
8. *Подольак Л.Г.* Психологія вищої школи: Підручник / Л.Г. Подольак, В.І. Юрченко. - 3-тє вид., випр. і доп. - К.: Каравела, 2011. - 360с.
9. *Чернілевський Д.В.* Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. Посібник / Д.В.Чернілевський, М.І.Томчук. - Вінниця: Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту «Україна», 2006. - 402 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси — [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНАУ, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

- Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України, вул. Стефаника, 2; тел. 274-43-72.
- Львівська обласна наукова бібліотека, проспект Шевченка, 13; тел. 274-02-26.
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. І. Франка, метод. відділ, вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41.
- Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки, вул. Мулярська, 2а; тел. 272-05-81.

2. Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет з переліком сайтів: Базова та допоміжна література розміщена в електронній бібліотеці на інтернет-ресурсі: www.psytopos.lviv.ua
<http://psylib.kiev.ua/>;
www.psychology.net.ru;
<http://lib.pu.if.ua>.

– Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.

<http://www.pu.if.ua/depart/PedagogicalPsychology/ua/4228/> - кафедра педагогічної та вікової психології.

3. <http://www.nbuv.gov.ua/>- Національна бібліотека України ім. В. І.

Вернадського. 4. <http://hklib.npu.edu.ua/>- Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

5. <http://www.koob.ua> /- електронна бібліотека «Куб».

6. <http://upsihologa.com.ua/>- портал професійних психологів України «У психолога»

7/Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном [Електронний ресурс].

– Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/>

8. Освітній проект ІНТЕРШКОЛА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://is4all.in.ua/>

9. Остров Знаний [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ostriv.in.ua/>
10. Партнерство в навчанні: освітня мережа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.partnersinlearningnetwork.com/>